

УДК 336.71

Копилюк Оксана,
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів, економічної безпеки,
банківської справи та страхового бізнесу,
Львівський торговельно-економічний університет,
м. Львів, ORCID ID 0000-0002-0977-1309
e-mail: kopylyuk@ukr.net

Жигар Наталія,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри права та фінансів,
Луцький інститут розвитку людини університету "Україна",
м. Луцьк, ORCID ID 0000-0002-6465-1844
e-mail: natali09_70@ukr.net

Петриняк Андрій,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри права та фінансів,
Луцький інститут розвитку людини університету "Україна",
м. Луцьк, ORCID ID 0009-0002-0188-6184
e-mail: natali09_70@ukr.net

<https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-02-61-68>

ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Вступ. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю дослідження загроз фінансовій безпеці банківського сектору України в умовах глобальної цифровізації фінансового простору. Банківська система України нині стикається з дуалістичною проблемою, зокрема темпи інноваційної та інвестиційної діяльності банків та глобальний технологічний прогрес сприяють появі нових банківських інновацій, а з іншого боку, українська банківська система протистоїть численним внутрішнім ризикам і загрозам. Здатність мінімізувати негативний вплив таких загроз, своєчасність їх виявлення та нейтралізація сприяє підвищенню рівня фінансової безпеки банківських установ з урахуванням рівня їх інноваційно-інвестиційної діяльності.

Мета. Метою роботи є дослідження загроз фінансовій безпеці банківських установ в умовах цифровізації фінансового простору та активного використання комерційними банками банківських інновацій.

Методи. Для досягнення поставленої мети у статті авторами використано такі методи дослідження, як аналіз та синтез, метод систематизації, абстрактного мислення, наукової абстракції.

Результати. У статті авторами проведено систематизацію наукових підходів до визначення сутності фінансової безпеки банківської установи та запропоновано авторський підхід до її типологічних характеристик з урахуванням цифровізації. У дослідженні також проведено класифікацію загроз фінансовій безпеці банківських установ.

Висновки. Обґрунтовано, що усі загрози фінансовій безпеці банківських установ поділяються на внутрішні та зовнішні. На основі критичного аналізу запропоновано авторський підхід до систематизації зовнішніх та внутрішніх загроз фінансовій безпеці банківських установ в контексті активізації їх інноваційної діяльності, зокрема виокремлено загрози фінансовій безпеці комерційних банків зва такими ознаками, як: загальна економічна ситуація; фінансовий стан та фінансова стабільність; технологічність та діджиталізація; конкурентне середовище; рівень менеджменту та людські ресурси; воєнний стан.

Ключові слова: банківський сектор, банківська система, фінансова безпека, банківські установи, банківські інновації, інвестиції, інновації, загрози, цифровізація (діджиталізація).

Kopylyuk Oksana
doctor of economic sciences, professor,
Head of the Department of Finance, Economic Security,
Banking and Insurance Business
Lviv University of Trade and Economics
Lviv

Zhyhar Natalia,
Ph.D. in Economics,
Department of Law and Finance
Lutsk Institute of Human Development of the University «Ukraine»
Lutsk

Petrynyak Andriy
Ph.D. in Economics,
Department of Law and Finance
Lutsk Institute of Human Development of the University «Ukraine»
Lutsk

THREATS TO THE FINANCIAL SECURITY OF UKRAINIAN BANKING INSTITUTIONS UNDER THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION

Introduction. The relevance of the study is due to the need to investigate threats to the financial security of the banking sector of Ukraine in the context of global digitalization of the financial space. The banking system of Ukraine is currently facing a dual problem, in particular, the pace of innovation and investment activities of banks and global technological progress contribute to the emergence of new banking innovations, while on the other hand, the Ukrainian banking system faces numerous internal risks and threats. The ability to minimize the negative impact of such threats, timely detection and neutralization of them contributes to the improvement of the financial security of banking institutions, taking into account the level of their innovation and investment activities.

The purpose of the article. The aim of the paper is to study threats to the financial security of banking institutions in the context of digitalization of the financial space and active use of banking innovations by commercial banks.

Methods. In order to achieve this goal, the authors used the following research methods: analysis and synthesis, systematization, abstract thinking, and scientific abstraction.

Results. In the article, the authors systematize scientific approaches to defining the essence of financial security of a banking institution and propose the author's approach to its typological characteristics with due regard for digitalization. The study also classifies threats to the financial security of banking institutions.

Conclusions. It is substantiated that all threats to the financial security of banking institutions are divided into internal and external. Based on a critical analysis, the author's own approach to systematizing external and internal threats to the financial security of banking institutions in the context of intensifying their innovation activities is proposed, in particular, threats to the financial security of commercial banks are allocated by such features as: general economic situation; financial condition and financial stability; technological and digitalization; competitive environment; level of management and human resources; martial law.

Key words: banking sector, banking system, financial security, banking institutions, banking innovations, investments, innovations, threats, digitization (digitalization)

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку банківського сектору України характеризується надзвичайно складними зовнішніми умовами, пов'язаними із коронавірусною інфекцією (2020 – 2022 роки), а пізніше із російською агресією Росії проти України (з 2022 року і до нині). Складності функціонування вітчизняних банківських установ в умовах цифровізації фінансового простору додає те, що, з одного боку банківська система України повинна зважати на темпи інноваційної діяльності банків та глобальний технологічний прогрес, а з іншого боку,

українська банківська система протистоїть численним внутрішнім ризикам і загрозам. Здатність мінімізувати негативний вплив таких загроз, своєчасність їх виявлення та нейтралізація сприяє підвищенню рівня фінансової безпеки банківських установ. Серед проблем забезпечення фінансової безпеки банківських установ в умовах розвитку цифрової економіки особливої актуальності набуває необхідність забезпечити та захист не лише майна банківських установ, а й інформації, фінансових ресурсів та фінансових інтересів пов'язаних осіб.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження фінансової безпеки банківських установ, виокремлення та класифікація загроз фінансовій безпеці у банківській сфері, розробка науково-теоретичних та практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів забезпечення безпечного стану функціонування комерційних банків є предметом багатьох вчених-економістів, зокрема таких, як: О. Барановський, Т. Болгар, О. Васильчишин, Л. Гаряга, Н. Давиденко, А. Єпіфанова, М. Єрмошенко, Н. Крихівська, І. Кулиняк, А. Лісняк, Є. Мордань, О. Шульга та інші. Водночас питанням цифровізації банківської сфери та ролі інноваційних технологій у забезпеченні фінансової безпеки комерційних банків присвячені наукові дослідження таких вітчизняних вчених, як: О. Борисюк, М. Дзямулич, М. Карлін, Р. Куліш, Н. Чиж, Т. Шматковська та інші.

Водночас, потребують в подальшому дослідження проблематики виявлення та класифікації загроз фінансовій безпеці банківських установ з урахуванням особливостей використання у банківській сфері інноваційних продуктів, програм та технологій.

Метою статті є дослідження загроз фінансовій безпеці банківських установ в умовах цифровізації фінансового простору та активного використання комерційними банками банківських інновацій.

Виклад основних результатів дослідження. Сучасний розвиток економіки та фінансової системи, перспектива інтеграції України до Європейського Союзу, воєнні дії та гібридна війна Росії проти України, всеохоплюючі процеси глобалізації та цифровізації загострюють проблему забезпечення фінансової безпеки як окремих вітчизняних банківських установ, так і банківської системи загалом.

Фінансова безпека банківських установ у наукових дослідженнях відображається з двох аспектів – макроекономічного та мікроекономічного. Це пов'язано із тим, що забезпечуючи безпечний стан кожної окремої банківської установи, можемо стверджувати і про досягнення такого стану усією банківською сферою. Водночас, погіршення стану фінансової безпеки комерційних банків, як основних суб'єктів банківської системи, призведе до відповідного зниження рівня фінансової безпеки усієї банківської системи, створивши так званий ефект доміно. Тому поняття фінансової безпеки банківських установ є багатограним та складним за своїм змістовним наповненням. Зокрема, систематизуючи існуючі підходи до фінансової безпеки комерційних банків, вважаємо, що макроекономічними проявами фінансової безпеки банківських установ в умовах цифровізації є законодавче регулювання захисту банківської інформації, сезонний характер банківського бізнесу, інфляційні коливання, воєнно-політична ситуація, обсяги інвестиційної діяльності, кібербезпека, стан банківського нагляду, курс національної валюти, стан конкуренції, безпека використання платіжних карток тощо. В свою чергу, на мікроекономічному рівні фінансова безпека банківських установ передбачає, здебільшого, визначення окремих індикаторів та показників, зокрема до них можна віднести ліквідність, фінансову стійкість банківських установ, рівень впровадження банківських інновацій, наявність організаційного підрозділу із гарантування безпеки банківської інформації, кадровий потенціал банківської установи, забезпечення поверненості кредитів тощо. Проте, фінансова безпека банківської системи неможлива без фінансової безпеки окремих фінансових установ (комерційних банків), що повністю відповідає Стратегії національної економічної безпеки [2].

Розглядаючи наукові підходи до трактування фінансової безпеки банківських установ відзначимо окремі з них. Так, заслуговує на увагу підхід, запропонований О. І. Барановським, відповідно до фінансова безпека банківських установ є сукупністю умов, за яких потенційно небезпечні для фінансового стану комерційного банку дії чи обставини попереджені чи зведені до такого рівня, за якого вони не здатні завдати шкоди встановленому порядку функціонування банку, збереженню й відтворенню його майна і перешкодити досягненням банком статутних цілей [2].

Спіфанов А. О. відзначає, що фінансова безпека банку характеризує захист його фінансових інтересів, забезпечується за умов досягнення фінансової стійкості банківської установи та стабільності середовища, в якому він функціонує [3]. Разом з тим, науковець зазначає, що основними загрозами фінансовій безпеці комерційного банку є ймовірність неповернення кредитів, фальсифікація платіжних документів, фальсифікація витрат банківської установи, шахрайство в частині крадіжки фінансових грошових коштів тощо.

Брусакова О. В. відзначає, що фінансова безпека комерційного банку зумовлена, насамперед, рівнем ліквідності; запровадженням фінансових інновацій; охороною інформації; збереженням активів; рівнем забезпечення доходності. Водночас, автором виокремлено основні загрози фінансовій безпеці банківської установи, як запропоновано поділити на внутрішні та зовнішні. Внутрішні загрози банківської установи автор позиціонує переважно як ті, що стосуються фінансового стану окремого комерційного банку. В свою чергу, до зовнішніх пропонує віднести політичну ситуацію, економічну стабільність в державі, залежність банківської системи від зовнішніх джерел фінансування, структура власності банківської установи [4]. Ще один підхід до визначення фінансової безпеки банку визначає її як здатність протистояти деструктивним змінам на фінансовому ринку [12].

На наш погляд, розглянуті підходи відображають типові характеристики фінансової безпеки банківських установ та класифікації її загроз. Водночас, глобальний процес цифровізації спричиняє нові виклики для банківських установ, пов'язаних із широким застосуванням банківських інновацій у діяльності комерційних банків. Разом з тим, для України з 2022 року діє й нова загроза – воєнна агресія. Усе це визначає появу нових ризиків та загроз фінансовій безпеці банківських установ та визначає потребу у їх подальшому удосконаленні. Так, спираючись на специфіку функціонування банківських установ та ґрунтуючись на численних наукових дослідженнях, ми вважаємо, що до змістовних характеристик фінансової безпеки комерційних банків з урахуванням процесів діджиталізації доцільно віднести такі:

- 1) фінансова безпека сприяє забезпеченню стійкого фінансового стану банківської установи та створює умови для забезпечення банку достатніми обсягами фінансових ресурсів;
- 2) фінансова безпека комерційного банку гарантує захищеність фінансових інтересів усіх пов'язаних осіб;
- 3) фінансова безпека банку в умовах використання банківських інноваційних продуктів забезпечує зростання клієнтської бази та зростання довіри до банківської установи;
- 4) фінансова безпека банківської установи формує умови для зростання її прибутковості;
- 5) фінансова безпека банку гарантує захищеність клієнтів та інформації від кібер-ризиків;
- 6) фінансова безпека банківської установи гарантує зростання конкурентоспроможності та ринкової вартості банку.

Відповідно до Стратегії національної безпеки України, до загроз фінансовій безпеці нашої країни належить недостатня капіталізація банківської системи, нерозвиненість сегмента небанківських фінансових установ, низька прозорість та ліквідність фінансового ринку та відсутність дієвих механізмів формування та використання інвестицій [1]. На наш погляд, усі загрози фінансовій безпеці банківської установи в умовах діджиталізації можна відобразити таким чином (табл. 1).

Отже, як бачимо, зовнішні загрози фінансовій безпеці банківських установ ідентифіковані з урахуванням процесів цифровізації, які відбуваються в усіх сферах як національної економіки, так і у міжнародному фінансовому просторі. Зазначені нами загрози можуть мати як негативний вплив на безпеку комерційних банків, так і позитивний ефект. Позитивний ефект проявлятиметься у гнучкості банку, вмінню швидко та адекватними заходами відреагувати на ймовірність настання такої загрози, що, відповідно, дозволяє її попередити та мінімізувати негативні наслідки. Разом з тим, загрози цифровізації є характерними як для зовнішнього середовища, так і для внутрішнього середовища функціонування комерційних банків.

Зовнішні загрози фінансовій безпеці банківських установ в контексті використання банківських інновацій

Ознака класифікації	Загроза	Наслідки
Зовнішні загрози		
Макроекономічна ситуація	інфляція	зниження рівня фінансової стабільності банків
	облікова ставка	зниження прибутковості банків; падіння привабливості депозитів та зростання вартості позикових ресурсів
	динаміка ВВП	зміна попиту на банківські послуги
Цифровізація фінансового сектору	Кібератаки	Зупинення роботи банківської установи, зростання витрат безпекового характеру, зниження ефективності роботи банку
	Захист інформації	Втрата конфіденційної інформації, зниження якості надання послуг, втрата довіри клієнтів та втрата клієнтської бази
Регулювання банківської діяльності	Банківський нагляд	Гарантує захист інтересів вкладників банку; стабільність (нестабільність) банківської системи; стабілізація фінансового стану комерційного банку
	Дотримання нормативів	Гарантування фінансової стійкості комерційного банку, мінімізація негативного впливу ризиків
Конкуренція	Стан конкурентного середовища	Попит на фінансові продукти, визначення умов кредитування та коливання відсоткових ставок, високотехнологічні іноземні банківські установи
	Використання інноваційних продуктів	Підвищення конкурентоспроможності банківської установи, розширення інноваційно-інвестиційної діяльності, зростання прибутку
	Довіра до банківської системи	Зростання (зниження) обсягів депозитів, розширення (зниження) ресурсної бази
Воєнний стан	Ділова активність	Зниження інвестиційної активності, сповільнення грошового обороту, зниження активності банківських установ на фінансовому ринку
	Кредитний ризик	Зростання кредитного ризику, зниження прибутковості, платоспроможності банків та втрата довіри до банківської системи загалом
	Ризик стабільності	Фінансова стабільність банківської системи та економіки країни загалом
	Обмеженість ресурсів	Погіршення кредитного портфелю, падіння доходів банківських установ, зміна фінансового стану банку, зниження ефективності банківської діяльності

Складено автором на основі [5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12]

Розглянемо також загрози фінансовій безпеці банківських установ з урахуванням умов цифровізації (табл. 2).

Відзначимо, що усі загрози фінансовій безпеці банківських установ у багатьох випадках є взаємопов'язаними та взаємозалежними. Так, без наявної розробленої стратегії функціонування банківської установи, неможливим є забезпечення її фінансової стійкості та ліквідності, а отже – й достатнього рівня фінансової безпеки комерційного банку. Тому запропонована класифікація сприятиме гарантуванню вискоелективної роботи кожної вітчизняної банківської установи в умовах триединого впливу таких зовнішніх умов, як цифровізація, воєнна агресія та євроінтеграційні процеси України.

Внутрішні загрози фінансовій безпеці банківських установ в умовах цифровізації

Ознака класифікації	Загроза	Наслідки
Фінансовий стан	Капіталізація	Гарантує захист від надмірних втрат та створює умови для надання кредитів
	Ліквідність	Втрата прибутку, неможливість надання повного спектру послуг банківською установою
	Управління активами та пасивами	Зміна рівня управління ризиками банківської діяльності; можливість виконання зобов'язань банку
Банківські інновації	Онлайн-банкінг	Прискорення оборотів та розрахунків, залучення нової клієнтської бази, відповідність наданих послуг сучасним тенденціям розвитку економіки
	Кібератаки	Зупинення роботи банківської установи, зниження ефективності роботи банку
	Захист інформації	Ненадійність, втрата клієнтської бази, зниження довіри до банку
	Нові послуги та технології	Оптимізація процесів, зниження рівня витрат, підвищення якості надання банківських послуг
	Технічне забезпечення	Застаріле обладнання, технічні збої, відповідність наданих послуг вимогам ринку
Рівень менеджменту та людські ресурси	Рівень управління	наявність стратегії розвитку банківської установи; ефективний розвиток банку
	Постійне навчання працівників	Підвищення мотивації співробітників комерційного банку, підвищення якості обслуговування клієнтів, зростання ефективності управління ризиками

Складено автором на основі [5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12]

Висновки. Запропонована класифікація загроз фінансовій безпеці банківських установ визначають нові можливості для дослідження концептуальних аспектів фінансової безпеки комерційних банків з урахуванням особливостей процесів цифровізації як в Україні, так і у світовому масштабі. Це дозволить визначити методи та інструменти гарантування фінансової безпеки банківських установ, а також застосувати такі інструменти у практиці функціонування комерційних банків. Досягнення фінансової безпеки кожного із вітчизняних банків забезпечить стабільність та безпечність усієї банківської системи України.

Джерела та література

1. Про Стратегію національної безпеки України. Указ Президента України №392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>
2. Барановський О. І. Банківська безпека: проблема виміру. *Економіка і прогнозування*. 2006. С. 7–26.
3. Фінансова безпека підприємств та банківських установ / за заг. ред. А. А. Єпіфанова. Суми : УАБД НБУ, 2009. 295 с.
4. Брусакова О. В. Фінансова безпека банківської системи держави. *Актуальні питання забезпечення фінансової безпеки держави в умовах глобалізації*. Харків, 2022. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b618f535-cb93-40e5-a841-c5feef31ec36/content>
5. Леонов С. В., Васильєва Т. А., Буряк А. В. Ефективність банківського бізнесу в Україні: стохастичний фронтірний аналіз. *Вісник Національного банку України*, 2013. № 6. С. 19-25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnbu_2013_6_10 (дата звернення: 20.02.2024).
6. Хуторна М. Е., Костогриз В. Г. Ефективність діяльності банків в умовах цифровізації. *Вісник Університету банківської справи*. 2020. № 2 (38). С. 27–34.

7. Dziamulych, M., Stashchuk, O., Korobchuk, T., Mostovenko, N., Martyniuk, R., Strelkova, I., & Grebeniuk, N. (2021). Banking innovations and their influence on the formation of digital banking. *AD ALTA: Journal of interdisciplinary research*, № 11 (2), p. 108-112. URL: https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/110221/papers/A_18.pdf
8. Карчева Г. Т., Огородня Д.В., Опенько В.А. Цифрова економіка та її вплив на розвиток національної та міжнародної економіки. *Фінансовий простір*, 2017. № 3 (27). С. 13-21. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2017_3_4 (дата звернення: 27.02.2024).
9. Feyen E, Frost J., Gambacorta L, Natarajan H. and Saal M. Fintech and the digital transformation of financial services: implications for market structure and public policy. *The Bank for International Settlements and the World Bank Group* 2021. URL: <https://www.bis.org/publ/bppdf/bispap117.pdf> (дата звернення: 11.03.2024).
10. Черкашин І. Банківська система України в умовах війни: ключові виклики та важливі трансформації заради виживання. Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному вимірі». 2023. С. 87-90.
11. Левандівський О. Т., Криховецька З. М., Кохан І. В. Сучасні тенденції функціонування банківської системи України. *Агросвіт*. №3-4. 2023. URL: <http://hdl.handle.net/123456789/15464> (дата звернення: 25.02.2024).
12. Стащук О., Борисюк О., Шматковська Т. Роль банківських інновацій на фінансовому ринку в умовах глобального фінансового простору. (2020). *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*, 4(24), 71-79. <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2020-04-71-79> (дата звернення: 25.02.2024).
13. Гаряга Л. О., Куліш Р. Р. Фінансова безпека банківської діяльності в умовах цифровізації. *Проблеми економіки*, 2019. № 4 (42). С. 163 – 171. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2019-4_0-pages-163_171.pdf (дата звернення: 25.02.2024).
14. Побережний С. М., Пластун О.Л., Болгар Т.М. Фінансова безпека банківської діяльності : навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни «Безпека банків». Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. 112 с.

References

1. Pro Stratehiyu natsional'noyi bezpeky Ukrayiny. Ukaz Prezydenta Ukrayiny №392/2020. [About the National Security Strategy of Ukraine. Decree of the President of Ukraine No. 392/2020]. Available at: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> [In Ukrainian].
2. Baranovs'kyu O.I. (2016). Bankivs'ka bezpeka: problema vymiru. [Bank safety: the problem of measurement]. *Ekonomika i prohnozuvannya*, p. 7–26. [In Ukrainian].
3. *Finansova bezpeka pidpnyemstv ta bankivs'kykh ustanov* (2009). [Financial security of enterprises and banking institutions] / za zah. red. A. A. Yepifanova. Sumy : UABD NBU, 2009. 295 p. [In Ukrainian].
4. Brusakova O. V. (2022). Finansova bezpeka bankivs'koyi systemy derzhavy. Aktual'ni pytannya zabezpechennya finansovoyi bezpeky derzhavy v umovakh hlobalizatsiyi. Available at: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b618f535-cb93-40e5-a841-c5feef31ec36/content> [In Ukrainian]
5. Lieonov S. V., Vasylieva T. A., Buriak A. V. (2013) Efektyvnist bankivskoho biznesu v Ukraini: stokhastychnyi frontirnyi analiz [Efficiency of banking business in Ukraine: stochastic frontier analysis]. *Visnyk Natsionalnoho banku Ukrainy*. no. 6, pp. 19-25. [In Ukrainian].
6. Khutorna M. E., Kostohryz V. H. (2020). Efektyvnist' diyal'nosti bankiv v umovakh tsyfrovizatsiyi [Effectiveness of banks in conditions of digitalization]. *Visnyk Universytetu bankivs'koyi spravy*, №. 2 (38). P. 27–34. [In Ukrainian].
7. Dziamulych, M., Stashchuk, O., Korobchuk, T., Mostovenko, N., Martyniuk, R., Strelkova, I., & Grebeniuk, N. (2021). Banking innovations and their influence on the formation of digital banking. *AD ALTA: Journal of interdisciplinary research*, № 11 (2), p. 108-112. Available at: https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/110221/papers/A_18.pdf [In English].
8. Karcheva H. T., Ohorodnya D.V., Open'ko V.A. (2017). Tsyfrova ekonomika ta yiyi vplyv na rozvytok natsional'noyi ta mizhnarodnoyi ekonomiky [The digital economy and its impact on the development of the national and international economy]. *Finansovyy prostir*, № 3 (27). P. 13 – 21 [In Ukrainian].

9. Feyen E, Frost J., Gambacorta L, Natarajan H. and Saal M. Fintech and the digital transformation of financial services: implications for market structure and public policy. *The Bank for International Settlements and the World Bank Group* 2021. Available at: <https://www.bis.org/publ/bppdf/bispap117.pdf> [In English].
10. Cherkashyn I. (2023). Bankivs'ka systema Ukrainy v umovakh viyny: klyuchovi vyklyky ta vazhlyvi transformatsiyi zarady vyzhyvannya [The banking system of Ukraine in the conditions of war: key challenges and important transformations for the sake of survival]. *Materialy X Mizhnarodnoyi naukovo praktychnoyi konferentsiyi «Formuvannya mekhanizmu zmitsnennya konkurentnykh pozytsiy natsional'nykh ekonomichnykh system u hlobal'nomu vymiri»*. P. 87-90. [In Ukrainian].
11. Levandivs'kyi O. T., Krykhovets'ka Z. M., Kokhan I. V. (2023). Suchasni tendentsiyi funktsionuvannya bankivs'koyi systemy ukrainy [Modern trends in the functioning of the banking system of Ukraine]. *Ahrosvit*. №3-4. Available at: <http://hdl.handle.net/123456789/15464> [In Ukrainian].
12. Stashchuk O., Borysiuk O., Shmatkovska T. (2020) Rol bankivskykh innovatsii na finansovomu rynku v umovakh hlobalnoho finansovoho prostoru. [The role of banking innovations in the financial market in the conditions of the global financial space]. *Ekonomichnyi chasopys Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*, no. 4 (24), pp. 71-79. Available at: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2020-04-71-79> [In Ukrainian].
13. Hariaha L. O., Kulish R. R. (2019) Finansova bezpeka bankivskoi diialnosti v umovakh tsyfrovizatsii [Financial security of banking activity in conditions of digitalization.]. *Problemy ekonomiky*. no. 14(42), pp. 163 – 171. Available at: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2019-4_0-pages-163_171_.pdf. [In Ukrainian].
14. Poberezhnyi S.M., Plastun O. L., Bolhar T. M. (2010) Finansova bezpeka bankivskoi diialnosti : navchalnyi posibnyk dlia samostiinoho vyvchennia dystsypliny «Bezpeka bankiv». Sumy : DVNZ «UABS NBU», 112 P. [In Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 25.04.2024 р.